

Cuprins

Abrevieri	5
CONSIDERAȚII INTRODUCATIVE	7
§ 1. Rolul și importanța economică a transportului de mărfuri în promovarea schimburilor comerciale internaționale	7
§ 2. Politica transporturilor în Uniunea Europeană. Politica României în domeniul transporturilor după aderarea la Uniunea Europeană.....	9
§ 3. Organizarea națională și internațională a activității de transport. Instituții naționale și internaționale implicate.....	18
CAPITOLUL I	
CONTRACTUL DE TRANSPORT INTERNAȚIONAL DE MĂRFURI. PREZENTARE GENERALĂ	23
Secțiunea I. Noțiuni generale	23
§ 1. Noțiunea contractului de transport internațional de mărfuri	23
§ 2. Caractere juridice.....	25
§ 3. Specificitate	26
§ 4. Internaționalitatea	28
Secțiunea II. Clasificări ale transporturilor internaționale de mărfuri. Modalități tehnice de transport	31
§ 1. Clasificarea transporturilor internaționale de mărfuri.....	31
1.1. În funcție de căile de transport utilizate	31
1.2. În funcție de diversitatea categoriilor de mijloace de transport folosite	31
1.3. În funcție de ritmicitatea transporturilor	32
1.4. În funcție de numărul de teritorii statale implicate	33
1.5. În funcție de interesul deservit.....	34
§ 2. Modalități tehnice de transport al mărfurilor	34
Secțiunea III. Dreptul aplicabil contractului de transport internațional de mărfuri	35

§ 1. Legea aplicabilă contractului de transport internațional de mărfuri	35
§ 2. Necesitatea și căile de uniformizare a dreptului material aplicabil contractelor de transport internațional de mărfuri.....	37
2.1. Cadrul uniform contractual. Reglementări elaborate în cadrul organizațiilor internaționale de profil neguvernamentale	39
2.2. Cadrul uniform legal	40
2.2.1. Convenții internaționale multilaterale	40
2.2.2. Convențiile interstatale bilaterale.....	41
§ 3. Dreptul uniform aplicabil transportului internațional rutier de mărfuri	42
Secțiunea IV. Soluții de drept conflictual în transporturile internaționale de mărfuri	48
§ 1. Soluții de drept conflictual în sistemele de drept ale statelor care nu sunt parte la convențiile multilaterale în materie	48
1.1. Soluții uniforme de drept conflictual	51
§ 2. Situații de conflict între dispozițiile acordurilor interstatale bilaterale și convențiile multilaterale încheiate de aceleași state în materia transportului internațional de mărfuri	55

CAPITOLUL II

CONTRACTUL DE TRANSPORT INTERNAȚIONAL DE MĂRFURI PE ȘOSELE ÎN LUMINA CONVENȚIEI CMR ...58

Secțiunea I. Domeniul de aplicare al convenției CMR.....	58
§ 1. Transporturi supuse CMR.....	58
§ 2. Transporturi excluse CMR	61
Secțiunea II. Negocierea și încheierea contractului de transport internațional de mărfuri pe șosele.....	65
§ 1. Considerații generale	65
1.1. Noțiuni.....	65
1.2. Părțile contractului.....	66

1.3. Caractere juridice	70
1.4. Forma contractului	71
§ 2. Scrisoarea de trăsură	71
2.1. Reperre istorice. Considerații generale	71
2.2. Scrisoarea de trăsură tip CMR	74
2.2.1. Formă și număr exemplare	74
2.2.2. Persoana căreia îi incumbă obligația întocmirii scrisorii de trăsură	77
2.2.3. Semnarea scrisorii de trăsură	78
2.2.4. Limba în care se întocmește scrisoarea de trăsură	80
2.3. Cuprinsul scrisorii de trăsură	81
2.3.1. Mențiuni absolut obligatorii	81
2.3.2. Mențiuni obligatorii, după caz	84
2.3.3. Mențiuni facultative	85
2.4. Rezervele transportatorului	88
2.4.1. Elementele ce pot forma obiectul formulării rezervelor	89
2.4.2. Condițiile formulării rezervelor	91
2.4.3. Consecințele acceptării rezervelor	91
2.5. Absența, neregularitatea sau pierderea scrisorii de trăsură. Consecințe	93
2.5.1. Absența scrisorii de trăsură	94
2.5.2. Neregularitatea scrisorii de trăsură	96
2.5.3. Pierderea scrisorii de trăsură	98
2.6. Nulitatea scrisorii de trăsură	100
2.7. Natura juridică a scrisorii de trăsură tip CMR	102
2.7.1. Funcțiile scrisorii de trăsură	103
2.7.2. Rolul scrisorii de trăsură	104
2.7.3. Valoarea probatorie a scrisorii de trăsură	106
2.8. Anexele contractului de transport și natura lor juridică	110
2.8.1. Documente referitoare la conducătorul auto	110

2.8.2. Documente referitoare la autovehicul	112
2.8.3. Documente referitoare la marfă	114

CAPITOLUL III

CONȚINUTUL CONTRACTULUI DE TRANSPORT

INTERNAȚIONAL DE MĂRFURI PE ȘOSELE

Precizări prealabile

Secțiunea I. Drepturile și obligațiile expeditorului

§ 1. Drepturile expeditorului

1.1. Dreptul de a dispune asupra mărfii pe toată durata transportului

1.2. Dreptul de a solicita transportatorului verificarea greutății brute a încărcăturii sau a cantității acesteia, precum și verificarea conținutului coletelor

§ 2. Obligațiile expeditorului

2.1. Obligația de a comanda transportatorului un mijloc de transport adecvat mărfii ce urmează a fi transportate

2.2. Obligația de a verifica mijlocul de transport pus la dispoziție de către transportator, înainte de încărcare

2.3. Obligația de a ambala, încărca și stivui marfa în mijlocul de transport

2.4. Obligația predării mărfii în vederea transportului

2.5. Obligația de a pune la dispoziția transportatorului documentele necesare vămuirii și să-i furnizeze toate informațiile necesare și utile

2.6. Obligația de a plăti transportatorul și de a suporta cheltuielile de transport

Secțiunea II. Drepturile și obligațiile căraușului

§ 1. Drepturile căraușului

1.1. Dreptul de a fi remunerat pentru executarea transportului

1.2. Dreptul de a formula rezerve la primirea mărfii pentru transport

1.3. Dreptul de a cere plata cheltuielilor efectuate cu verificarea greutății brute a mărfii sau a cantității acesteia astfel exprimate precum și cu verificarea conținutului coletelor

1.4. Dreptul la rambursarea cheltuielilor legate de solicitarea și executarea instrucțiunilor în parcurs	127
§ 2. Obligațiile căraușului	127
Enumerare și etapizare	127
2.1. Obligația de a pune la dispoziție un mijloc de transport adecvat	128
2.1.1. Obligația de a verifica starea autovehiculului în raport de specificitatea transportului	129
2.1.2. Obligația de a procura documentele autovehiculului	130
2.1.3. Obligația de a pune la dispoziție echipaj conducători auto conform convențiilor internaționale ..	130
2.1.4. Obligația de a asigura documentele necesare deplasării conducătorului auto	131
2.1.5. Obligația de a asigura carburanți și lubrifianți pentru autovehicul	132
2.2. Obligația de a procura autorizațiile de transport internațional	132
2.2.1. Procedura eliberării autorizațiilor de transport....	133
2.3. Obligația de a încărca sau – după caz – de a supraveghea încărcarea mărfii în mijlocul de transport	133
2.4. Obligația de a lua în primire marfa	134
2.4.1. Verificarea modului de încărcare și stivuire a mărfii în autovehicul și respectarea de către expeditor a declarației din documentul de transport privind natura mărfii	134
2.4.2. Verificarea greutății și cantității mărfii precum și a modului de cântărire	135
2.4.3. Luarea efectivă în primire a mărfii.....	137
2.5. Obligația de a participa la vămuirea mărfii.....	137
2.5.1. Obligația de a participa și verifica întocmirea documentelor de vamă și de frontieră	138
2.5.2. Obligația de a participa la vămuire	139
2.6. Obligația de a executa transportul conform clauzelor contractuale. Modificarea contractului de transport în parcurs.....	140

2.6.1. Respectarea rutei	140
2.6.1.1. Exercițarea dreptului de dispoziție asupra încărcăturii în parcurs	142
2.6.1.2. Împiedicări la transport și obstacole ivite în parcurgerea rutei.....	143
2.6.1.3. Obligația de a cere instrucțiuni.....	144
2.6.1.4. Obligația de executare a instrucțiunilor primite	145
2.6.1.5. Obligațiile căraușului atunci când nu primește instrucțiuni sau când nu le poate cere	147
2.6.2. Respectarea duratei transportului	150
2.7. Obligația de a asigura paza mărfii și de a o conserva pe durata transportului	152
2.7.1. Obligația de a conserva fizic marfa.....	153
2.7.2. Obligația de a nu deteriora marfa pe parcurs	154
2.7.3. Obligația de a asigura marfa	155
2.8. Obligația de eliberare a mărfii la destinație	156
2.8.1. Avizarea destinatarului.....	157
2.8.2. Locul și data eliberării mărfii.....	157
2.8.3. Proba eliberării mărfii	158
2.8.4. Consecințele eliberării mărfii.....	160
2.8.5. Împiedicare la eliberarea mărfii și consecințele împiedicării	160
2.8.6. Termenele eliberării mărfii și consecințele nerespectării lor.....	163
2.8.6.1. Obligațiile căraușului când există un interes special la transport.....	164
2.9. Obligația încasării rambursului prețului și a cheltuielilor de transport, potrivit clauzelor contractului....	166
2.10. Obligații posibile în funcție de specificitatea transportului	168
2.10.1. Obligațiile căraușilor succesivi	168
Secțiunea III. Drepturile și obligațiile destinatarului.....	171
§ 1. Drepturile destinatarului	172
1.1. Dreptul de a dispune asupra mărfii	172

1.2. Dreptul de a solicita eliberarea mărfii și remiterea scrisorii de trăsură	172
§ 2. Obligațiile destinatarului	172
2.1. Obligația de a verifica încărcătura	172
2.2. Obligația de a prelua și recepționa marfa după descărcarea ei din autovehicul	173
2.3. Obligația de a elibera căraușului dovada de primire a mărfii	174
2.4. Obligații posibile, dacă au fost convenite	175
2.4.1. Obligația de a descărca marfa din mijlocul de transport	175
2.4.2. Obligația de a achita sumele „ramburs” sau a cheltuielilor de transport în cazul unei plăți transmise ..	175

CAPITOLUL IV

RĂSPUNDEREA CĂRĂUȘULUI PENTRU

EXECUTAREA NECORESPUNZĂTOARE SAU

NEEXECUTAREA CONTRACTULUI DE TRANSPORT

INTERNAȚIONAL DE MĂRFURI PE ȘOSELE

Secțiunea I. Răspunderea căraușului

§ 1. Natura juridică și formele răspunderii căraușului	176
1.1. Natura juridică	176
1.2. Formele răspunderii căraușului	177
1.2.1. Răspunderea contractuală a căraușului	177
1.2.2. Răspunderea delictuală a căraușului	179
1.2.3. Sfera răspunderii căraușului	184
1.2.3.1. Răspunderea pentru fapta proprie	184
1.2.3.2. Răspunderea pentru fapta terților la care el apelează în executarea contractului	185
1.2.3.3. Răspunderea pentru fapta lucrului (vehiculului)	189
1.3. Durata răspunderii căraușului	191
§ 2. Specificitatea răspunderii căraușului rutier	193
2.1. Răspunderea atenuată a căraușului	193
2.2. Limitarea răspunderii căraușului	193
2.3. Prezumarea culpei căraușului	196

2.4. Solidaritatea cărauşilor succesivi	197
§ 3. Răspunderea contractuală a cărauşului rutier	198
3.1. Condiţiile angajării răspunderii cărauşului	198
3.2. Cauzele care atrag răspunderea cărauşului rutier	203
3.2.1. Răspunderea pentru avarierea mărfii	203
3.2.1.1. Prezumţia privind starea mărfii la eliberarea ei	204
3.2.2. Răspunderea pentru pierderea totală sau parţială a mărfii	205
3.2.2.1. Prezumţia pierderii mărfii	208
3.2.2.2. Infirmarya prezumţiei de pierdere prin găsirea ulterioară a mărfii	209
3.2.2.3. Poziţia destinatarului faţă de marfa găsită	210
3.2.3. Răspunderea cărauşului pentru întârziere în transport	211
3.3. Exonerarea de răspundere a cărauşului rutier	215
3.3.1. Clasificarea cauzelor exonerării şi regimul juridic aplicabil lor	215
3.3.1.1. Clasificarea cauzelor exonerării	215
3.3.1.2. Regimul juridic aplicabil cauzelor exonerării	217
3.3.2. Cauzele generale de exonerare de răspundere	221
3.3.2.1. Culpa persoanei care are dreptul să dispună de marfă	221
3.3.2.2. Ordinul persoanei care are dreptul să dispună de marfă	224
3.3.2.3. Viciul propriu al mărfii	225
3.3.2.4. Circumstanţe pe care cărauşul nu putea să le evite şi ale căror consecinţe nu le putea preveni	227
3.3.3. Cauze speciale de exonerare de răspundere a cărauşului rutier	230
3.3.3.1. Folosirea de vehicule descoperite	232
3.3.3.2. Lipsa sau defectuoşitatea ambalajului	233
3.3.3.3. Manipularea, încărcarea, stivuirea sau descărcarea mărfii de către expeditor sau destinatar sau de persoane acţionând în contul lor	235

3.3.3.4. Natura unor mărfuri supuse deprecierii.....	237
3.3.3.5. Insuficiența sau imperfecțiunea marcajelor sau a numerelor coletelor	240
3.3.3.6. Transportul animalelor vii.....	240
3.4. Limitarea răspunderii căraușului.....	242
3.4.1. Despăgubirile și modul lor de calcul.....	244
3.4.1.1. În cazul pierderii mărfii.....	244
3.4.1.2. În cazul avarierii mărfii	246
3.4.1.3. În cazul întârzierii în eliberarea mărfii	247
3.4.1.4. În alte cazuri	249
3.4.1.5. Acordarea dobânzilor	251
3.4.2. Excepții de la limitarea răspunderii căraușului ..	251
3.4.2.1. Cazul declarației de valoare	252
3.4.2.2. Cazul declarării interesului special la eliberare.....	253
3.4.2.3. Cazul dolului sau culpei grave a căraușului	254
3.4.3. Agravarea răspunderii căraușului rutier	255
3.4.3.1. Dolul și culpa gravă a căraușului	255
3.4.3.2. Consecințele agravării răspunderii	257
§ 4. Răspunderea căraușului rutier determinată de specificitatea transportului.....	258
4.1. Răspunderea în cazul transportului internațional de mărfuri executat de cărauși rutieri succesivi.....	258
4.1.1. Regimul juridic al răspunderii căraușilor succesivi	258
4.1.2. Regresul între căraușii succesivi	261
4.1.3. Imputația despăgubirilor în raporturile dintre căraușii succesivi.....	264
4.2. Răspunderea căraușului rutier în cazul transportului combinat (mixt).....	265
4.2.1. Regimul juridic al răspunderii căraușului rutier în acest caz	265
4.2.2. Excepții de la principiul unicității răspunderii căraușului rutier.....	267

4.3. Răspunderea cărauşului rutier în cazul transporturilor efectuate sub acoperirea carnetelor TIR sau ATA	269
4.3.1. Cazul transporturilor efectuate sub acoperirea carnetelor TIR	270
4.3.2. Cazul transporturilor efectuate sub acoperirea carnetelor ATA	274
Secţiunea II. Răspunderea expeditorului în executarea contractului de transport internaţional de mărfuri pe şosele.....	277
§ 1. Răspunderea expeditorului pentru completarea inexactă sau insuficientă a scrisorii de trăsură şi a anexelor sale.....	278
§ 2. Răspunderea expeditorului pentru defectuoşitatea ambalajului mărfii.....	280
§ 3. Răspunderea expeditorului în rambursarea cheltuielilor legate de solicitarea şi executarea instrucţiunilor în traseu.....	281
§ 4. Răspunderea expeditorului pentru toate cheltuielile şi daunele rezultate din predarea la transport a unor mărfuri periculoase, fără a înştiinţa cărauşul	282
Secţiunea III. Răspunderea destinatarului	284
§ 1. Răspunderea pentru ordinele şi instrucţiunile date cărauşului.....	285
§ 2. Răspunderea pentru fapta sa culpabilă.....	285
§ 3. Răspunderea pentru achitarea creanţelor ce rezultă din crisoarea de trăsură.....	286
3.1. Dreptul de retenţie al cărauşului şi privilegiul asupra mărfii transportate	286

CAPITOLUL V

SOLUŢIONAREA LITIGIILOR CE DECURG DIN EXECUTAREA NECORESPUNZĂTOARE SAU

NEEXECUTAREA CONTRACTULUI DE TRANSPORT

INTERNAŢIONAL DE MĂRFURI PE ŞOSELE

Precizări prealabile

Secţiunea I. Competenţa soluţionării litigiilor.....

 § 1. Competenţa de drept comun a instanţelor judecătoreşti

 1.1. Competenţa materială

1.2. Competența teritorială.....	294
1.3. Litispendența și autoritatea lucrului judecat	296
§ 2. Competența arbitrajului comercial.....	298
§ 3. Specificitatea procedurii soluționării litigiilor.....	300
3.1. Reclamația administrativă adresată cărașului	300
3.1.1. Caracterul facultativ al reclamației	301
3.1.2. Titularul reclamației	302
3.1.3. Forma reclamației. Anexele ei	302
3.1.4. Soluționarea reclamației.....	303
3.1.5. Efectele reclamației.....	304
3.2. Probele și particularitățile lor.....	304
3.2.1. Regimul probelor	304
3.2.2. Sarcina probei	306
3.3. Inadmisibilitatea cauțiunii pentru cheltuieli de judecată	307
§ 4. Executarea hotărârilor pronunțate.....	307
4.1. Executarea hotărârilor organelor de jurisdicție statală	308
4.2. Executarea hotărârilor arbitrale.....	310
Secțiunea II. Regimul prescripției extinctive în contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele	312
§ 1. Regimul prescripției extinctive în raporturile juridice de comerț internațional	312
1.1. Aspecte generale privind prescripția extincțivă	312
1.2. Cadrul legal intern al prescripției extinctive în materia transporturilor de mărfuri. Specificitate.....	314
1.3. Reglementarea prescripției extinctive în dreptul comerțului internațional, cu specială privire la dreptul uniform.....	318
§ 2. Specificitatea reglementării prescripției extinctive în dreptul uniform al transportului internațional de mărfuri	321
§ 3. Prescripția extincțivă în contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele reglementată de CMR.....	329
3.1. Termenele de prescripție. Calculul lor.....	329
3.2. Curgerea prescripției extinctive	332

3.2.1. În cazul pierderii parțiale, avarierii mărfii sau întârzierii la transport	332
3.2.2. În cazul pierderii totale a mărfii	333
3.2.3. În toate celelalte cazuri.....	334
3.3. Suspendarea prescripției extinctive.....	335
3.3.1. Suspendarea prescripției prin reclamație scrisă ..	336
3.4. Întreruperea prescripției extinctive	338
3.5. Efectele împlinirii prescripției extinctive.....	340
3.6. Prescripția extintivă în cazul transportului efectuat de cărauși succesivi.....	341
CONCLUZII ȘI PROPUNERI <i>DE LEGE FERENDA</i>	344
BIBLIOGRAFIE	353